

KÓCZIÁN LILLA

Polgári Jogi Tanszék

Témavezető: dr. Szeibert Orsolya Ágnes habil. egyetemi docens

CSALÁDJOGI MEDIÁCIÓ, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A KAPCSOLATTARTÁSI ÜGYEKRE

Esettanulmány

1. A kapcsolattartás rendezéséről

A házasság felbontására irányuló vagy a szülői felügyelet rendezése iránti perben a gyermek és a különélő szülő közötti kapcsolattartásról a szülők egyezséget köthetnek. A létrejött egyezséget a gyámhivatal, illetőleg a bíróság jóváhagyja, ha az megfelel a gyermek érdekének és a kapcsolattartás céljának. A szülők egyezségének hiányában a kapcsolattartásról – kérelemre vagy a gyermek érdekében hivatalból – a bíróság dönt. Ha házassági vagy a szülői felügyelet rendezése iránti per nincs folyamatban, és a kapcsolattartásról a szülők nem tudnak megegyezni, a gyámhatóság dönt.

A kapcsolattartásról a bíróság vagy a gyámhatóság a gyermek korának, egészségi állapotának, életkörülményeinek, a szülők személyes körülményeinek és az ítélőképessége birtokában lévő gyermek véleményének figyelembevételével rendelkezik. A döntés, de az egyezés megkötése során is figyelembe kell venni pl. a kiskorú korát, nemét, elfoglaltságát, a kapcsolattartásra jogosult és a gyermek közötti érzelmi kapcsolat mélységét, a kapcsolattartásra jogosult személy erkölcsi magatartását, egészségügyi és anyagi helyzetét, stb.

A kapcsolattartásra vonatkozó, a szülők által kialakított egyezésnek vagy a kapcsolattartásról rendelkező határozatoknak rendkívül részleteseknek és konkrétoknak kell lenniük. Rendelkezni kell a kapcsolattartás gyakoriságáról, időtartamáról, folyamatos vagy időszakos voltáról, arról, hogy felügyelt kapcsolattartásra kerül-e sor. Rögzíteni szükséges a gyermek átadásának és visszaadásának helyét, idejét és módját, a kapcsolattartás elmaradására vonatkozó értesítési kötelezettséget és az elmaradt kapcsolattartás pótlásának lehetőségeit. Mind a folyamatos, mind az időszakos kapcsolattartás kezdő és zárónapját, kezdő és záró időpontját, a gyermek átvételének és visszaadásának helyét meg kell határozni, különben a határozat végrehajthatatlan lesz. Amikor például a szünidők felében megvalósuló kapcsolattartásról kell rendelkezni, le kell írni, hogy megegyezés hiányában ez pontosan mikor kezdődik és végződik, a szünidők első vagy második felében valósul-e meg. Sokszor már az is vita tárgya, hogy a szünidő mikor kezdődik vagy végződik, amikor az elején vagy a végén egybe esik a hétvégével, esetleg a páros ünneppel, vagy ha a szünidő páratlan számú nappól áll, mit

jelent a félidő. Gyakori probléma, hogy a gyermek a különélő szülő kapcsolattartási idejében gyerekzsúrra, iskolai kirándulásra, táborba megy, esetleg felhagy azzal a sporttal vagy tevékenységgel, ami a kapcsolattartás szabályozásának időpontjában meghatározta a mindennapi programjait. A gyermek életkorának előrehaladtával szükség lehet tehát a kapcsolattartás újraszabályozására, élethelyzetének változása miatt.¹

Mediáció a kapcsolattartási ügyekben

A mediáció olyan folyamat, amelyben a mediátor tartja kézben a vitát, és azt veszekedés helyett két egyenrangú fél tárgyalásává alakítja. Olyan írásbeli megállapodáshoz juttatja a feleket, amelyben ők maguk határozhatják meg a témákat, megállapodásuk tartalmát. Családjogi konfliktusokban és ezeken belül is a kapcsolattartási ügyekben különösen hatékonyan alkalmazható a mediációs eljárás. A kapcsolattartás rendezésében meglehetősen tág teret kapnak a felek (szülők), a részleteket is igényeik, illetve a gyermekek igényei szerint határozhatják meg.

A Ptk. rendelkezik, arról, hogy a gyermekétől különélő szülő és a gyermek közötti kapcsolattartás elősegítésére a gyámhatóság kérelemre vagy hivatalból közvetítői (mediációs) eljárás igénybevételét rendelheti el.² A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló kormányrendeletben foglaltak alapján a gyámhivatal a gyermek érdekében – a szülői felügyeletet gyakorló szülő és a gyermekétől különélő szülő közötti megfelelő együttműködés kialakítása céljából – elrendeli a közvetítői eljárás igénybevételét.³ A mediációt, azaz a közvetítői eljárást a felkért közvetítő folytatja le⁴, és közreműködik abban, hogy a felek között a gyermek érdekeinek megfelelő megállapodás jöjjön létre. Közvetítő lehet az Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal Gyermekvédelmi Szakértői Névjegyzékéből vagy az igazságügyért felelős miniszter által vezetett névjegyzékből kiválasztott, illetve a megyei területi gyermekvédelmi szakszolgálat által alkalmazott közvetítő.

Ha a felek (jelen esetben szülők) között megállapodás jön létre, azt – amennyiben nem ellentétes a jogszabályokkal és a gyermek érdekeivel – a bíróság vagy a gyámhivatal határozattal jóváhagyja. A határozatban foglaltak végrehajtása mindenki számára kötelező.

Mediációs eljárás vs. peres eljárás

A családjogi és különös tekintettel a kapcsolattartási ügyekben indított perben meghozott ítélet az esetek nagy részében nem alkalmas eszköze a konfliktus

¹ BARINKAI, BARTFAI, DÓSA 2003.

² Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 4:177.§

³ A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (Gyer) 20. § (3) bek. b) pont

⁴ A közvetítői tevékenységről szóló 2002.évi LV. törvény

megoldásának. A per során a felek konfliktusa jogvitára leszűkülve jelenik meg, így a peres eljárás során nincs esélye annak, hogy a feleket együttműködővé tegye, bármelyik felet jobb belátásra bírja, és közreműködjön a felek viszonyának lelki szempontból való rendezésében. A mediációs eljárás során ezzel szemben mindkét fél lehetőséget kap arra, hogy a benne felhalmozódott sérelmeket előadhassa, és azokat meghallgassák.⁵ A per során meghozott bírói döntés is a jogvita keretei között rendezi a konfliktust. A felekre kényszerített bírói döntés nem végrehajtható, az ítéletben foglaltak betartása esetleges, hiszen a felek nem érzik sajátjuknak a döntést.⁶

Az alábbi táblázat jól szemlélteti a családjogi ügyekben alkalmazott mediációs eljárás előnyeit a peres eljárással szemben.

	Mediáció	Peres eljárás
Idő	Maximum 4 hónap, de általában 1-2 hét alatt befejeződik.	1-2 évig is elhúzódhat.
Részvétel	Csak mind a két fél egyetértésével indulhat meg az eljárás.	Az egyik fél nyújtja be a keresetet.
Döntés	Az érdekelt felek közösen döntenek.	Harmadik személy (a bíróság) hoz döntést.
Kommunikáció, konfliktusmegoldás	Az eljárás során a felek új kommunikációs technikákat tanulhatnak, fejlődik a konfliktusmegoldó készségük.	A konfliktus megoldása egy harmadik fél által hozott döntésen alapuló, formális, a jog által előírt megoldás.
Végeredmény	A megegyezést kötő felek mindegyike nyertesnek érzi magát, elégedett.	A perben ítéletet (nyertest) hirdetnek: csak az egyik fél nyerhet, ezért a másik szükségszerűen vesztes, elégedetlen.
Végrehajthatóság	A megállapodás teljesítése, a végrehajtás valószínűsíthető, hiszen közösen kialakított akaratot rögzít.	A végrehajtás bizonytalan.

2. A kapcsolattartás rendezése mediációs eljárásban - esettanulmány

A feldolgozott ügy a mediátori praxisom egyik tanulságos, több tipikus elemet felsorakoztató esete: hagyományos, ügyvédeknél indult, házasság felbontására irányuló eljárás. Az életközösség 14 évig, a házasság 9 évig tartott. A házasságból 2 gyermek született, az eljárás megindulásakor 7 éves kisfiú és egy 8 hónapos kislány. Az életközösség megszakadásával a férj elköltözött.

A házasság felbontását a férj kezdeményezte. Ügyvédhez fordult, az ügyvédje adta be a házasság felbontására irányuló keresetet. Klasszikus válaszként a feleség is ügyvédhez fordult. Az ügyvédek 6 hónapon keresztül, több tárgyalás során próbáltak egyezségi megállapodást kötni, amely nyomokban – például egyes vagyoni jogi elemeket

⁵ MAJOROSNE KOCK, MOLNAR 2015

⁶ EÖRSI, ÁBRAHÁM 2001

tekintve – sikeresnek bizonyult, a szülői felügyelet és kapcsolattartás szabályozása azonban egyre jobban elmérgesítette a felek kapcsolatát. A kereseti kiindulóponthoz képest a tárgyalások során az álláspontok egyre távolabb kerültek egymástól, az ügyvédek már a szülői alkalmatlanság bizonyításának feltételeit latolgatták az ügyfelekkel.

2.1. Mediátor felkérése

A mediátorhoz a férj ügyvédjének ajánlására érkeztek, az eljárásban való részvételbe mindkét fél beleegyezett. Az esetek többségében a bizalom megalapozása szempontjából nagy jelentősége van annak, hogy az előkészítő megbeszélés melyik ügyféllel kezdődik el. Abban az esetben, ha az ügynek nincs a gyámhivataltól, vagy ügyvédtől elérhető előzménye, hanem ügyfél megkeresésével indul, úgy a megkereső ügyfél meghallgatásával, azaz az eset feltárásával kezdődik az eljárás. Ebben az esetben tehát – amikor az ügy előzményei legalább nagy vonalakban a mediátor rendelkezésére állnak – a gyengébb tárgyaló-, illetve hátrányosabb érzelmi pozícióban álló féllel, gyakran a perbeli alperessel kezdődik az előkészítő beszélgetés. Ebben az esetben ez a feleség volt.

2.2. Előkészítő beszélgetés

Az előkészítő beszélgetés első nehézsége az, hogy a gondolkodást, és a probléma megközelítését visszatereljük a kiindulóponthoz, megfosszuk az eldurvult – ellenérdekű ügyvédek csatája során kialakult háborús álláspontú – tárgyalások során ráarakódott negatív társításoktól. Ez a folyamat a gyermekek érdekeinek fókuszba állításával segíthető.

A beszélgetés első szakaszában teret kell hagyni az érzelmi megnyilvánulásoknak, a mediátor empátikusan, együttérzően fordul az ügyfélhez, de fokozatosan a technikai részletekre kell vezetni a fókuszot, és a szabályozni kívánt, jelen esetben a kapcsolattartásra vonatkozó egyes elemeket a lehető legkisebb részletekig lebontani. Fontos, hogy a felek tájékoztatást kapjanak az ügy jogi vonatkozásairól, lehetséges kimeneteléről, a bírósági eljárásról.⁷

A mediátornak széles eszköztár áll rendelkezésére a beszélgetés irányítására. Az első szakaszban nyitott kérdésekkel lehet segíteni az információgyűjtést. Az ügyfél elkalandozása esetén egy-egy fókuszáló vagy összpontosító kérdéssel vissza lehet terelni a kívánt mederbe a beszélgetést. Zárt vagy eldöntendő kérdéssel vissza lehet szerezni a beszélgetés kontrollját, illetve kisebb döntések meghozatalára, állásfoglalásra lehet bírni a feleket. A kérdésbe ágyazott ajánlással (mi lenne, ha...) szintén lendületet

⁷ KARDOS 2011. 45-47.

lehet adni az elakadt egyezkedési folyamatnak. A hipotézis-tesztelő kérdésekkel a már megfogalmazott elképzeléseket lehet kontrollálni.⁸

2.1.1. A feleség

A konkrét ügyben a feleség előadta, hogy az első gyermek születése után kapcsolata férjével fokozatosan elhidegült. Amikor fiuk 3 éves lett és beadták az óvodába, visszament dolgozni. Egy reklámügynökségnél dolgozott vezető pozícióban, de korábbi munkakörét nem tudta visszavenni, mivel a férje ragaszkodott hozzá, hogy a fiukkal foglalkozzon, és elvégezze a háztartással járó feladatokat. A család és fia étkezése többször is szóba kerül, elmondása alapján a fiú gyomra nagyon érzékeny, válogatós, kizárólag az ő főztjét eszi meg. Az apai nagyszülőkkel ebből több konfliktus adódott.

Az újabb gyerekvállalás a férje ötlete volt, kapcsolatuk helyrehozásának érdekében, de szerinte csak otthon akarta őt tartani. A kislánya születése óta kapcsolatuk egészen elmérgesedett, a kislány sokat sírt, ezért ő születése óta vele alszik. Élvezi a gyermekekkel töltött időt, de korábbi munkakörébe visszavágyik. Férje ellenzi azt, hogy a gyerekeket bébiszitterre bízzák. Arra a kérdésre, hogy férjét jó apának tartja-e, azt válaszolja, hogy abban a napi fél órában, amit a gyerekekkel tölt, gondos, jó apa, a fiuk nagyon apás, de a kislánnyal tulajdonképpen nem is alakult ki kapcsolata.

Ezekkel az irányított kérdésekkel a mediátornak alkalma lehet arra, hogy a másik féllel kapcsolatban elhangzó elrejtett pozitív visszajelzéseket, illetve a munkavállalással kapcsolatban elhangzottakat a későbbi tárgyalási szakaszban felhasználja az álláspontok közelítéséhez.

A kapcsolattartásra vonatkozó tárgyalási kiindulópontja elutasító, attól tart, hogy férje és annak új barátnője el akarja venni tőle a fiát.

2.2.2. A férj

A férj az előkészítő beszélgetésen előadja, hogy a felesége a fia születése után hosszan depressziós volt, minden tevékenységét mániákusan végzi, ilyen például a főzés. A második gyermek vállalása emlékei szerint a felesége ötlete volt, de a terhesség, majd a kicsi megszületése újra depresszióssá tette feleségét. A férjtől gyakran hangzanak el az ügyvédtől hallott mondatok, fenyegetés arra vonatkozóan, hogy ha nem adja oda a felesége a fiát, bebizonyítja, hogy alkalmatlan a gyereknevelésre, hiszen nem normális, pszichológushoz is jár. Arra a kérdésre, hogy nem lehetséges-e, hogy a pszichológus azt a traumát segít feldolgozni a feleségének, ami akkor érte, amikor kiderült, hogy elköltözik, és egy kolléganőjével bérel lakást, az apa helyeselt és kiegészítette azzal, hogy felesége már korábban is járt pszichológushoz, mert a munkája elvesztése és a szülés utáni depresszió is indokolta a szakember segítségét.

Bevallása szerint rengeteget dolgozik, munkájával összefüggésben sokat utazik. Arra a kérdésre, hogy a fiával ki lesz addig, amíg ő dolgozik, azt feleli, hogy a szülei

⁸ HAYNES, J. M., HAYNES G. L. (1989)

mindenben támogatják, majd ők vigyáznak a gyerekre vagy bébiszittert fogad. A megosztott kapcsolattartás lehetőségét néhány irányított kérdés után meglehetősen könnyen elengedi, be is vallja, hogy nem az ő, hanem az ügyvéd ötlete volt.

2.2.3. Az előkészítő beszélgetések eredménye

Az előkészítő beszélgetések végeredményeként a mediátor olyan kapcsolattartásra vonatkozó ajánlat vázlatot rögzít, amely minden egyes kérdésre megoldási javaslatot ad, mindkét fél részéről. A mediátornak már ebben a szakaszban érdemes jegyeznie az olyan elemeket, ahol kompromisszum lehetséges, amelyek tárgyalás alapját képezhetik, és azokat is ahol az elképzelések még igen távol állnak egymástól.

A két előkészítő beszélgetés eredményének egybevetése után a mediátornak döntenie kell abban a kérdésben, hogy tart-e még egy-egy megbeszélést, amelyben a kialakult álláspontokat közelíti, vagy megkísérli a háromoldalú egyeztetést, az ún. tárgyalási szakaszban. A döntés során figyelembe kell venni a vitás pontok mennyiségét, valamint a felek temperamentumát, kapcsolatának állapotát.

Sok esetben szükségessé válhat harmadik szereplő, leggyakrabban a gyermek meghallgatása, ha a gyermek ítélőképessége megvan, megfelelő életkorú. Gyakori az olyan eset, amikor a gyerek vagy gyerekek meghallgatása hasznos és indokolt, különösen a kamaszkorú gyermek esetében. Olyan eset is előfordult, amikor a kamaszgyerek külön kérte a meghallgatását, és a kapcsolattartásra vonatkozóan egy harmadik, a két szülő álláspontjához képest sokkal racionálisabb és kézenfekvőbb megoldással állt elő, gyakorlatilag megoldotta az esetet.

A konkrét esetben szükség volt még egy-egy, az elsónél sokkal rövidebb megbeszélésre külön-külön a felekkel. Itt nagyrészt pozitív visszacsatolások történtek, megerősítés abban a tekintetben, hogy a férj nem fog bizonyítási eljárást indítani a feleség szülői alkalmatlanságára, a feleség jó apának tartja férjét. Mindkét fél ötleteket kapott arra, hogy a 8 hónapos kislányukkal való apai kapcsolattartás hogyan építhető fel, erről a korábbi megbeszélés során kevés szó esett.⁹

2.3. Tárgyalás

2.3.1. Kiinduló álláspontok

Az alábbi táblázatban az előkészítő beszélgetések eredményeként kialakult álláspontok szerepelnek. A mediátor ezeket, mint bázis használja a tárgyalási szakaszban, felkészülve a már lehetséges közelítési pontokra, kompromisszumos ajánlatokra.

⁹ KARDOS 2011. 37.

FELESÉG	FÉRJ
váltott gondoskodás, vagyis egyenlő arányban megosztott kapcsolattartás teljesen kizárt, erre az apa alkalmatlan, rengeteget dolgozik, utazik	elsősorban váltott gondoskodást szeretne, azaz egyik héten nála, másik héten az anyánál lenne a fia
ha a fenti megoldás nem lehetséges, akkor minden második hétvége az apáé, szombat reggel 10 órától vasárnap 16 óráig	másodsorban minden második hétvégét péntek délutántól hétfő reggelig, ezen kívül minden szerdán délutántól péntek reggelig tartó időszakot szeretné a fiával tölteni
a kislánnyal minden szerdán délután 14 és 16 óra között a játszótéren lesz, ebben az időszakban látogathatja az apa	a kislányát kedden és csütörtökön délutántól estig elvinné, és a kapcsolattartások hétvégéjén szombat délelőtt
a nyári szünetben 2 hetet tölthet az apa a fiával, a nagyszülők jelenlétében	a szünetek felét a fiával szeretné tölteni
Karácsonykor 25-én délután elviheti a nagyszülőkhöz	minden második évben karácsonykor elutazik, és viszi a fiát is
a férje új élettársa a kapcsolattartás hétvégéjén nem tartózkodhat a lakásban	
a kapcsolattartás ideje alatt a fia kizárólag az általa csomagolt ételeket fogyaszthatja, étterembe nem mehet	
a kapcsolattartás ideje alatt minden nap reggelén egyeztetni kell a programokat vele	

2.3.2. A tárgyalás folyamata és eredményei

A tárgyalási szakaszban a mediátor irányítja a beszélgetést. A kérdésekkel és egyéb kommunikációs eszközökkel folyamatosan szigorú kontroll alatt kell tartani a beszélgetés folyamatát. Ebben a szakaszban már kerülni kell a nem irányított, nyitott kérdéseket, ha valamelyik fél túlságosan átveszi az irányítást, folyamatmegszakító (egészen más témára rákérdező) vagy visszafókuszáló (újraösszpontosító) kérdést kell feltenni. A leghatékonyabb eszköz a tárgyalási szakaszban a kérdésbe ágyazott ajánlás (el tudná azt fogadni, ha...), és a jövő-irányított kérdések (milyen megoldást javasol...).¹⁰ A tárgyalási szakaszban előrehaladva az általános kérdésektől (ez inkább az előkészítő szakaszban jellemző) a specifikus, a mennyiségekre vonatkozó konkrét kérdések felé kell haladni. A tárgyalás során a mediátornak ügyelnie kell arra, hogy a kompromisszumok, egymás számára tett engedmények azonos arányban legyenek egymással, a tárgyalás kiegyensúlyozott maradjon. Gyakran a mediátor talál kölcsönösen elfogadható megoldást, de mindkét fél tart attól, hogy az elfogadásával saját tárgyalási pozícióját gyengítené. Alapvető jelentősége van egyes ajánlások megerősítésének vagy átfogalmazásának, és a már meghozott kompromisszumok összefoglalásának.¹¹

¹⁰ KARDOS 2011. 46.

¹¹ KARDOS 2011. 42-43.

Az alábbi táblázatokban a kapcsolattartásra vonatkozó megállapodás egyes részelemeinek kiindulópontjai, az egyezkedés lépései, majd a részelemekben meghozott egyezségi állapot látható.

Kapcsolattartás hétvégén

FELESÉG	FÉRJ
nem egyezik bele a megosztott (váltott heti) kapcsolattartásba	elengedi a váltott gondoskodást, a gyakorlatban külső segítség nélkül nem tudná kivitelezni
minden második hétvége az apáé szombat reggeltől vasárnapig	már pénteken elvinné a fiát, hogy szombat reggel együtt kelhessenek, egész napos programot szervezhessen
pénteken fociedzés van, iskola után oda kell vinni, és megvárni az edzés végét	vállalja, hogy elviszi a fiát a pénteki edzésre, megvárja, hiszen a feleség utálja a focit és a kicsi miatt nehézséget okozott a várakozás
<i>Az apa pénteken elviheti edzésről a fiát.</i>	
vasárnap ebéd után érjen haza a fia	hétfőn ő viszi iskolába
ebéd után érjen haza, mert vasárnap leckét kell írni, korán kell lefeküdni	vasárnap este hazaviszi
legyen 15 óra	legyen 19 óra
<i>17 órára hazaviszi</i>	
<i>A fiúgyermek minden páros hétvégét az apával tölti, aki pénteken az iskolából edzésre, majd lakóhelyére elviszi, vasárnap 17 órára hazaviszi.</i>	

A férj merev kiindulópontjából való kizökkenést az előkészítő beszélgetésen elhangzott megjegyzés adta, amely arra vonatkozott, hogy a férj mereven elutasítja a bébiszitter segítségét a gyerekekkel kapcsolatban. Egy irányított kérdéssel a mediátor rákérdez arra, milyen ellenérzései vannak a férjnek a külső segítség elfogadásával kapcsolatban, majd rávezeti arra, hogy a munkája mellett nem tudja megoldani a gyermeke gondozását egyedül.

A következő fontos pont a fociedzés körüli konfliktus volt. Itt a férj végül vállalta, hogy pontosan megjelenik a fiáért, elviszi edzésre, ezzel segítette a feleség számára egyébként nehezen megoldható helyzetet. Eközben megkapta, amit akart, már pénteken nála alszik a fia. A fociedzés megoldása a hétköznapi kapcsolattartás rendezésénél is felhasználható volt.

A mediátor kérdései: zárt vagy eldöntendő kérdések (válasz: igen-nem, vagy egy adat), nyitott kérdések (a válaszok széles skáláját teszik lehetővé), irányított kérdések (egy konkrét személynek szólnak), nem irányított kérdések (mindkét fél megválaszolhatja), fókuszáló vagy összpontosító kérdések (kontrollt adnak a beszélgetésnek), kérdésbe ágyazott ajánlás (adódó megoldás esetében), jövő-irányított kérdések (távlati elképzelések rögzítése), folyamatmegszakító kérdések (kibontakozó vita esetén egy teljesen oda nem illő kérdés), visszafókuszáló (újraösszpontosító) kérdések (a felek elkalandozása esetén), hipotézis tesztelő kérdések (ki nem mondott igények kontrolljára).

Kapcsolattartás hétköznapokon

FELESÉG	FÉRJ
hétköznapon nem mehet a fia az apához, mert nem ér oda a gyerekért az iskolába	hétköznap is kér egy napot, minden szerdát
szerdánként is fociedzés van	vállalja, hogy odaér időben a fiáért az iskolába, elviszi edzésre
nem aludhat hétköznap az apjánál, mindig valami otthon marad majd, a gyerek mulaszt az iskolában	szerdánként aludjon nála a fia, csütörtökön iskolába viszi
edzés után vigye haza, mert leckét kell írni (csütörtökön fogalmazás óra van)	edzés után még leckét ír, vacsorázik a fiával, este hazaviszi
18 órára vigye haza	19 órára hazaviszi
<i>Az apa a gyermeket minden szerdán az iskolából elviszi edzésre, majd 19 órára hazaviszi.</i>	

Időszakos kapcsolattartás

FELESÉG	FÉRJ
nyári szünetben 2 hetet az apával tölthet	a nyári szünet felét a fiával szeretné tölteni
<i>A fiúgyermek júliusban 2 hetet és augusztusban 2 hetet az apával tölt.</i>	
Karácsonykor 25-én délután elviheti a nagyszülőkhöz	minden második évben karácsonykor elutazik, és viszi a fiát is
minden évben a fiával akarja tölteni az ünnepeket	minden évben 3 egybefüggő napot kér az ünnepek alatt
a december 24. és 25. az anyáé	minden második évben december 24-25-26. az apáé
<i>Páros évben december 24. és 25. napját az anyával, 26., 27. és 28. napját az apával, míg páratlan évben 22., 23. és 24. napját az apával, az azt követő napokat az anyával tölti a fiúgyermek.</i>	

Az időszakos kapcsolattartás rendezése az itt leírtaknál részletesebben történik, szükség esetén tartalmazza valamennyi iskolai szünetre vonatkozó beosztást. A mediátor ebben a témában készíthet egy egyszerű, könnyen áttekinthető naptárt, amelyen jelöli az iskolai szünetek napjait, majd különböző színekkel a férj és a feleség napjait. Különösen nagy segítség ez a nyári szünet tervezésénél, ahol az iskolai szünet 10-11 hetet kitesz, és figyelembe kell venni a gyerekek táborait, edzéseit, egyéb elfoglaltságait. Az időszakos kapcsolattartás, különösen a nyári szünet rendezése során fel kell hívni a szülők figyelmét arra, hogy a távolabbi jövőre is gondoljanak, ne csak az adott évre, vagy az éppen közeledő szünetre. A táblázat kitöltésével a mediátor módszert is taníthat a szülőknek, amely segítségével a jövőben könnyen egyezsége juthatnak az időszakos kapcsolattartás tervezésében.

Jelen esetben a nyári szünet tervezése külön táblázat segítségével történt, és – miután tudatosult a szülőkben, hogy 10 hét beosztásáról van szó – szinte konfliktusmentesen zajlott. A karácsony körüli napok nagyobb vihart okoztak, végül meglehetősen összetett, de mindkét szülő számára elfogadott megoldás fogalmazódott meg.

Kapcsolattartás a kislánnyal

FELESEÉG	FÉRJ
a kislányt meghatározott napon, a játszótéren 14 és 16 óra között meglátogathatja az apa	a kislányát kedden és csütörtökön délutántól estig elvinné, és a kapcsolattartások hétfőjén szombat délelőtt
a kislányt kedden elviheti az apa a játszótérre	a kislányát kedden és csütörtökön délutántól estig elvinné a játszótérre, és a kapcsolattartások hétfőjén szombat délelőtt
kedden 14 és 16 között elviheti a játszótérre	hétfőjét is szeretne
az apai kapcsolattartással ellentétes hétfőjén elviheti a kislányt azzal a feltétellel, hogy minden etetéssel és gondozással kapcsolatos utasítást szigorúan betart	
<i>Az apa minden páratlan héten szombaton 14 és 19 óra között tart kapcsolatot a kislánnyal azzal a megkötéssel, hogy a kapcsolattartás ideje alatt a gyermek gondozásával kapcsolatos anyai utasításokat betartja.</i>	

A csecsemőkorú, az anyai gondoskodásra még közvetlenül rászoruló kisgyermek esetében a kötődés kialakulásának elengedhetetlen feltétele, hogy az apai kapcsolattartás rendszeres, és a körülményekhez képes gyakori legyen. Egyre gyakrabban szerepelnek a megállapodásokban olyan webes alkalmazásokkal megvalósuló kapcsolattartási formák, mint a Skype vagy a Viber, amely eszközök kiválóan alkalmasak arra, hogy akár napi kapcsolatban tartsák a kisgyermeket a különélő szülővel.

A konkrét esetben a mediátor szakaszos szabályozást ajánlott, amely szerint a gyermek 1 éves koráig a fenti kapcsolattartási rendszert, majd 1-3 éves, azaz óvodás korig egy bővített, és a hétfőket tekintve a testvérrel összhangban kialakított, végül 3 éves kortól a két gyermekre vonatkozóan azonos módon működő kapcsolattartást alkalmazzanak.

Értesítési kötelezettség, egyébek

Ide tartozik a kapcsolattartás elmaradásáról szóló értesítési kötelezettségek rögzítése, vagy a kapcsolattartás pótlása. A kapcsolattartást kiegészítő ún. egyéb igényeknek, elvárásoknak a tárháza kimeríthetetlen, a szülők a legelképesztőbb dolgokat igénylik megállapodásba foglalni, pl. mit ehetsz vagy ihat a gyerek a kapcsolattartás ideje alatt, milyen filmet nézhet, kivel találkozhat, stb. Akadt olyan borász apukával való kapcsolattartási egyezség, amelyben rögzíteni kellett azt, hogy a 6 és 8 éves gyerekek

csak szagolhatják a bort, de nem kóstolhatják. Ha ezek a kitételek a szülők biztonságérzetét növelik, a gyermek érdekeivel nem ellentétesek, és jogszabályba nem ütköznek, a mediátor rögzíti őket.

Az alábbi táblázatban csak néhány példa szerepel az ilyen kitételekre.

FELESÉG	FÉRJ
ha elutazik, vagy késik, 48 órával előbb jeleznie kell, és meghiúsul a kapcsolattartás	ha elutazik, vagy nem ér oda a gyerekért, mást küld
ha késik, mehet a gyerekért a nagymama (más nem), de ha elutazik, nincs kapcsolattartás	ha elutazik, 24 órával előbb értesíti a feleséget, a kapcsolattartást a következő hétvégén pótolják
a kapcsolattartás ideje alatt a fia kizárólag az általa főzött, előre becsomagolt ételt eheti, mást úgysem eszik meg	figyel a fia étkezésére
nincs édesség, TV előtt nassolás	odafigyel arra, hogy a gyerek mit eszik
<i>A kapcsolattartást akadályozó körülményt a felek kölcsönösen kötelesek írásban, a kapcsolattartás kezdete előtt 24 órával egymásnak jelezni. A kapcsolattartás ideje alatt az apa odafigyel a gyerek étkezésére, kerüli a gyorséttermi ételeket, és a túlzott édességfogyasztást.</i>	

2.4. A megállapodás

A közvetítői eljárás végeredménye egy megállapodás, amelynek minden pontját mindkét szerződő fél elfogadja. A megállapodás létrejötte több lépcsőből álló folyamat eredménye, melyben a felek a saját álláspontjukat képviselve vesznek részt, és azon túl, hogy közös tárgyalás eredményét rögzítik, hatékony kommunikációs formát, konfliktuskezelési módszert is tanulnak, amelyet a későbbi kapcsolatukban tudnak alkalmazni.

Felhasznált irodalom

BARINKAI, Zs., BÁRTFAI, J., DÓSA, Á. (2003): A mediáció – a közvetítői tevékenység. HVG-ORAC, Budapest

EÖRSI, M., ÁBRAHÁM, Z. (szerk.) (2001): Pereskedni rossz! Mediáció: A szelíd konfliktuskezelés. Minerva Kiadó, Budapest

HAYNES, J. M., HAYNES G. L. (1989): Mediating Divorce: Casebook of Strategies for Successful Family Negotiations. Jossey-Bass

KARDOS, F. (2011): Gyermekközpontú Közvetítés - Kapcsolatügyeleti Mediáció. Kapcsolat 2000 BT., Budapest

MAJOROSNE KOCK I, MOLNAR A. : A mediáció szerepe a polgári eljárásban. (2015.11.29) http://birosag.hu/sites/default/files/allomanyok/Mailath-palyazat-erdmenyek/MGyTP-P-B-2-Majoorosne_Kock_Ildiko_Molnar_Andrea-A_mediacio_szerepe_a_polgari_eljarasban.pdf

**FAMILY LAW MEDIATION, PARTICULARLY IN CASES OF PARENTING
PLAN RELATING MATTERS**

Case study

Human relationships inherent in conflicts. One can see it everywhere, in families, school, work, relationships and business. If we are able to negotiate with the other party then our relationships will develop, while if we can only fight, it destroys our relationships. Mediation is a process in which a mediator moderates the debate and converts it into the negotiation of two equal partners rather than into a quarrel. It provides the parties with a written agreement, in which they themselves can determine the topics and the content of it. At the end of the process, both sides feel being the winner. In Family Law relating conflicts the mediation process is particularly effective.

This paper is a case study, which describes the settlement of the contact between the children and the non-custodial parents through the mediation process that is often the most problematic issue of divorce. Starting from the approaching of the mediator, through the preparatory discussions up to the mediation talks, it describes the process step-by-step. During this process the parents reach a common platform with respect to each issue even if they had started from different negotiation positions and ultimately they conclude a settlement agreement. The agreement, in addition to the experience of working together incur their mutual satisfaction and delivers its objectives more efficiently than the judgment of a court proceeding. The parties involved in the mediation process, not least, also acquire a conflict resolution method.